

Микола Костянтинович Зеров (1890-1937) - видатний український поет, літературознавець, перекладач, літературний критик, полеміст, професор, лідер «неокласиків», майстер сонетної форми та перекладач античної поезії. Представник Розстріляного відродження.

Народився 26 квітня 1890 року в місті Зінькові на Полтавщині в багатодітній сім'ї шкільного вчителя. По закінченні Зіньківської школи, навчався в Охтирській та Першій київській гімназіях. До 1917 року вчителював у Злотопільській, потім у Другій Київській гімназіях.

У 1918–1920 роках викладає українознавство в Архітектурному інституті, працює редактором бібліографічного журналу «Книгарь».

1920 року одружився із Софією Лободою. Вийшли підготовлені ним «Антологія римської поезії» та «Нова українська поезія», що стали помітним явищем у тогочасному літературному житті. 1920–1923 працює вчителем в Баришеві, куди переїжджає з сім'єю.

1 жовтня 1923 року Микола Зеров став професором української літератури Київського інституту народної освіти. Одночасно викладав українську літературу в кооперативному технікумі та торгово-промисловій школі. 1923 року створена літературна група, що її стали називати неокласиками, одним з лідерів якої був Зеров.

1924 року надруковано «Камену» – першу збірку віршів Зерова, перший випуск історико-літературного нарису «Нове українське письменство» і монографію «Леся Українка».

Від 1926 року Зеров виступав лише як літературний критик, зосередивши основні зусилля на перекладах та історико-літературних студіях. Того ж року офіційна влада звинуватила «неокласиків» в антипролетарських настроях. Побачила світ збірка статей «До джерел».

У 1929 виходить збірка статей «Від Куліша до Винниченка». Зеров передає свій архів до Всенародної бібліотеки України, складає бібліографію своїх творів.

Наприкінці 1934 року Зерова було остаточно звільнено з університету, фактично йому заборонили займатися науковою та літературною діяльністю. Він не мав матеріального забезпечення й був змушений шукати будь-яку роботу або залишити Україну.

У ніч із 27 на 28 квітня 1935 року Миколу Зерова було заарештовано під Москвою на станції Пушкіне за звинуваченням у терористичній діяльності. Зерова звинуватили в керівництві контрреволюційною терористичною націоналістичною організацією. Згодом його було засуджено до 10 років виправних робіт у таборі та відправлено до Карелії.

9 жовтня 1937 «справа Зерова та ін.» була переглянута особливою трійкою УНКВС по Ленінградській області. Зеров разом з багатьма іншими представниками української культури був розстріляний в селищі Сандармох 3 листопада 1937 року.

Миколу Костянтиновича Зерова було реабілітовано у 1958 році.

Наша адреса: 04071, м. Київ, вул. Ярославська, 32 / Волоська, 33,
тел.: (044) 425-05-37, e-mail: podil_nekrasov@ukr.net

ЦБС ПОДІЛЬСЬКОГО РАЙОНУ М. КИЄВА

Бібліотека імені Віктора Некрасова

Незабутні імена

Розстріляного відродження

Вип. 1

Закоханий у вроду слів

(до 135-річчя від дня народження Миколи Зерова)

рекомендаційний список літератури

Київ, 2025

Про Зерова М. К.

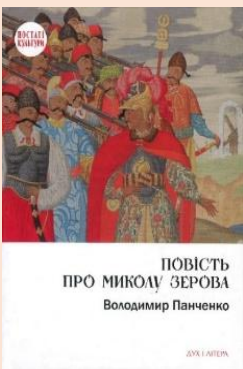
Кужавська, Є. Зеров. Поховальний промовець : роман / Євгенія Кужавська. – Харків : Фоліо, 2020. – 188 с. – (Мистецькі біографії).

Соля – магична істота, Перехресниця, опиняється у Києві 1917 року в пошуках того, кого має захищати. Перехрестя Києва приводять її до таємничої «ложі» Георгія Нарбути, знайомлять з Миколою Зеровим – викладачем гімназії, який часто виголошує поховальні промови та Павлом Тичиною – помічником хормейстера в театрі Садовського. Київ відкриває їй страшну таємницю: Зеров небезпечний для того, чиє життя вона має берегти. Соля вирішує відвернути небезпеку за будь-яку ціну. Однак вона поки не знає, що магії Перехресників протистоїть жорстока реальність сталінського тоталітарного режиму.

Кужавська, Є. Микола Зеров / Євгенія Кужавська. – Харків : Фоліо, 2019. – 122 с. : портр. – (Знамениті українці).

Визнаний літературознавець, глибокий аналітичний критик, полеміст, лідер «неокласиків», поет і блискучий перекладач античної поезії Микола Костянтинович Зеров (1890–1937) не міг бути осторонь відомої літературної дискусії 20-х років. Погляди Зерова вимагали усвідомлення й засвоєння багатств української національної традиції, перенесення на український ґрунт кращих творів європейської класики й сучасної літератури. Сталінська репресивна машина не оминула увагою того, кого вважали мистецьким еталоном.

Панченко, В. Повесть про Миколу Зерова / Володимир Панченко. – Київ : ДУХ І ЛІТЕРА, 2018. – 623 с., 8 с. іл., портр.

Повесть є дослідженням історії життя цієї незвичайної людини. Проникливий аналіз різних аспектів творчості Зерова поєднується із увагою до культурного й суспільно-політичного контексту 1910–1930-х років, до літературно-мистецького середовища Києва того унікального часу. Ведучи вільну від академічних надмірностей оповідь, покликану актуалізувати традицію «повісті минулих літ», автор органічно використовує рідкісні архівні матеріали, раритетні періодичні видання і документи.

Твори Миколи Зерова

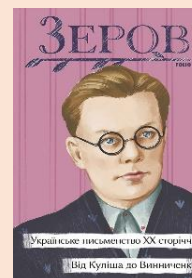

Зеров, М. Поезії / Микола Зеров. – Харків : Фоліо, 2023. – 190 с.

Вірші М. Зерова є свідченням високої поетичної майстерності. Мовна палітра його поезії надзвичайно багата. Зеров створив чимало сонетів, у яких йому вдалося по-новому реалізувати закони сонетописання. У його творах дивовижні перегуки епох, виникають образи міст із тисячолітньої історією. М. Зеров прагнув підняти українську літературу до рівня європейської. Його поезія потребує від читача певного рівня естетичної культури й вдумливості.

Зеров, М. Українське письменство XIX сторіччя / Микола Зеров. – Харків : Фоліо, 2023. – 318 с.

До видання «Українське письменство XIX сторіччя» увійшов курс лекцій Миколи Зерова з історії української літератури від І. Котляревського до кінця 1860-х рр. Лекції були прочитані у 1927–28 академічному році перед студентами III курсу літературно-лінгвістичного циклу Київського інституту народної освіти. Зеров відтворив дивовижний психологічний портрет кожного письменника, про якого йшлося у курсі. Його осягнення матеріалу було таким глибоким, що в уяві слухачів виникали не шаблонні образи письменників, а живі постаті. Кожна його фраза була виваженою настільки, що могла йти відрозу до друку.

Зеров, М. Українське письменство XX сторіччя. Від Куліша до Винниченка (Рідне) : лекції. – Харків : Фоліо, 2023. – 286 с.

«Українське письменство XX сторіччя. Від Куліша до Винниченка» – це фундаментальні праці з літературознавства та українського письменства. Під пером дослідника оживають постаті П. Куліша, Я. Щоголіва, А. Свидницького, Лесі Українки та інших майстрів українського слова. Безсумнівною заслугою М. Зерова є багатство спостережень, точність аналізу та фахове висвітлення тем. Кожна фраза у працях видатного вченого виважена, написана доступно й цікаво. Майже всі уміщені в збірнику нариси постали в процесі роботи автора над власним курсом нової української літератури.

Зеров, М. Українське письменство XX сторіччя. Франко. До джерел. – Харків : Фоліо, 2023. – 158 с.

М. Зеров був одним із перших українських науковців 20–30 років XX ст., який по-новому спробував збагнути творчу спадщину І. Франка, зокрема його поезії. Літературознавець вбачав у авторові «Каменярів» і «Мойсея» індивідуальність з усіма притаманними їй рисами. До цієї книжки також увійшли відгуки Зерова на літературні події та новини 1925 року. З огляду на його статті «Володимир Сосюра – лірик і епік», «Поезія Олеся і спроба нового її трактування», «Літературний шлях Максима Рильського» та ін., Миколу Зерова справедливо можна назвати одним з натхненників неокласичного руху в мистецькому житті України.

